

No. 312

Cena prenumeraty:

w Łodzi
Kwartalnie Mk. 945.
Miesięcznie „ 315.
za roznośnienie
35 mk. miesięcznie.
Z przes. poczt.
Kwartalnie Mk 1100
Miesięcznie „ 365.
poza Łodz. egz. mk 16

w Ameryce:
1/2 dolara miesięcznie

Konto Pocztowej Kasy
Oszczędności 60,594.
Należność pocztowa
opłacona ryczałtem.

BUDUJMY
OJCZYZNĘ
zgoda i pracą!

KALENDARZYK

13	N. Stanisława K.
14	P. Jukunda B. W.
15	W. Leopolda W.
16	S. Edmunda B. W.
17	C. Grzegorza C.
18	P. † Odoną P.
19	S. Elżbiety K. W.

REDAKCJA

w ŁODZI

Al, Kościuszki Nr 41

TELEFON 28.

ROZWIÓJ

DZIENNIK POLITYCZNY SPOŁECZNY I LITERACKI

Niedziela dnia 13 listopada 1921 roku.

Z Warszawy ogłoszenia do Rozwoju przyjmuje wyłącznie „Gazeta Polska Jasna 10.
Za terminowe wychodzenie ogłoszeń i ofert administracja nie odpowiada.

Wewnętrzne położenie Niemiec.

Nieszczęśliwe pruskie dzieci!
Straszne dzieje, pieniądz ginie!
Marka na lez dzisiaj leci,
A Wirth lazi wciąż po linii!

Koalicja sypie kary,
Czyżto Niemiec jaki szelma?
Karzele! karzcie na lez miary!
Jeno zaróćcie u m Wilhelma!

Daremne zabiegi Berlina.

BERLIN. (D) W związku z wiadomościami o zabiegach Berlina celem uzyskania zwłok w płataniu odszkodowań donoszą nam z dobrze poinformowanego źródła: prezydent banku państwowego, Hafenstein, bawiąc ostatnio w Londynie zabiegał tam w sfer miarodajnych o udzielenie Niemcom kredytu. Jednakowoż usiłowania jego spęły na niczem, gdyż jak oświadczył — w Londynie nie wierzą w brak gospodarczy i w niezdolność płatniczą Niemiec.

W związku z tem oczekiwaniu w Berlinie na czwartek przybycie komisji reparacyjnej mającej przekonać się na miejscu, czy Niemcy są w możności wypełnić zobowiązanie reparacyjne i czy poczyniono już przygotowania, ażeby do dnia 15 stycznia 1922. uiścić pierwszą ratę w wysokości jednego miliarda marek w złocie. Stanowisko komisji w tym względzie jest nieodwołane.

Rząd niemiecki będzie się jednak mimo to starał wskazać na niemożliwość wykonania tych zobowiązań i będzie chciał uzyskać odroczenie terminu płatności.

Wreszcie nic nie ma pewnego co do wyników rokowań z Amryką o uzyskanie kredytu, a to z tego względu, że b. sekretarz stanu, Bergman działał tam tylko w imieniu Banku Rzeszy, a nie z ramienia rządu.

Rekonwalescencji i niemowlęta

używają jako znakomitej odżywki leczniczej „Neo-Fostasyne“ Wyrobu apteki K. WEN
DY — WARSZAWA —
Zadać w najbliższej aptece lub składzie apt.

Narady nad sprawą wileńską.

NOWY WNIOSEK MARSZAŁKA TRAPCZYŃSKIEGO.

Wczoraj w południe odbyło się u marszałka sejmu kilkogodzinne posiedzenie.

Prezes ministrów mówił o zażegnaniu za targu i przedstawił swój wniosek kompromisowy.

Wileńszczyzna przez wybranych reprezentantów miałaby się oświadczyć, czy chce należeć do Polski.

Mówili jeszcze w tej kwestji Skirmunt, Downarowicz i Darowski.

Rataj (P.S.L.) wyjaśniał, że Koalicja w tej kwestji wywiera silny nacisk na Polskę i dla tego trzeba ustąpić.

Skirmunt lagodzi to twierdzenia.

Głabiński odrzuca wszelką myśl oderwania przyłączonych już do Polski powiatów. Daszyński broni układu bolszewicko-litewskiego z 12 lipca 1920 roku. Daszyński znany ze swoich koziołków.

Skulski wykazuje zupełnie dobitnie, że powiaty te przynależne są Polsce i dla tego protestuje przeciwko wcielaniu go do obszaru głosowania.

Dubanowicz (N. Chr. Sto. Lu.) ostrzega przed kruszeniem własnego obszaru polskimi rękoma.

Piotrowski (z Nar. Chrześ. Klub. robót) Opowiada się również przeciwko rozszerzeniu głosowania.

Rosset idzie za Skulskim.

ks. Kotula zajmuje to samo stanowisko Chędyński N.P.R. i Stapiński oświadcza za stanowiskiem Naczelnika państwa.

P. Federowicz (K.Pr. Konst.) wyraża przekonanie, że p. Naczelnik Państwa rzeczywiście od początku w politykę wschodnią tak się zaangażował, że sąd jego dzisiaj nie może być przedmiotowy, ale uważa za konieczne uniknięcie zatargu, gdyż nie wiadomo

jak daleko p. Naczelnik Państwa zatarg ten chciałby doprowadzić.

P. marszałek Trampczyński którego Rząd prosił o pośrednictwo przedstawia następujący projekt, który przewiduje przedewszystkiem wybory w obecnej t.zw. Litwie Środkowej a w dalszym ciągu załatwienie spraw innych powiatów, mianowicie.

1. Sejm uchwała natychmiast statut autonomiczny dla Ziemi Wileńskiej, uwarunkowany oświadczeniem się za Polską większością posłów, wybranych z obszaru Litwy Środkowej do Sejmu Ziemi Wileńskiej.

2. Do Ziemi Wileńskiej mają należeć: a) Litwa Środkowa, b) powiaty Lidzki i Brasławski, c) ewentualnie Wołożyński, Wileński, Dziśnieński i Danilowski.

3. Natychmiast po uchwaleniu statutu zarządzane zostaną wybory do Sejmu Ziemi Wileńskiej z grup a, b, ewentualnie c, na tych samych zasadach, na których zostały ogłoszone wybory do Sejmu Litwy Środkowej.

Następnie prawie wszyscy zebrani oświadczyli się za odbyciem dzisiaj wieczorem o godz. 9 jeszcze jednej narady z udziałem p. Naczelnika Państwa, na podstawie tego projektu.

P. Ponikowski prosi, aby wzięto pod rozwagę projekt rządowy bo chociaż dopiero odrzucenie tego projektu przez Sejm musiałoby skłonić Rząd do wysnucia konsekwencji jednak nie chciałby aby już i w tych naradach obecnych tak całkiem się przeszło do porządku nad projektem rządowym a rozprawiano tylko nad wnioskiem p. Marszałka.

Dzisiaj wieczorem ma się odbyć ponownie zebranie w tym samym składzie z udziałem p. Naczelnika Państwa.

Kronika ekonomiczna.

Podczas ostatniej paniki giełdowej Krakowski oddział Polskiej kasy krajowej zakupił stera za miliard marek srebra i złota, ponadto większe ilości walut zagranicznych.

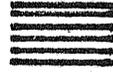
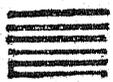
Celem oficjalnego nawiązania stosunków handlowych z Rosją wyjeżdżają na Kresy dnia 15 b.m. przedstawiciele Centralnego Związku Przemysłowców w osobach p.p. Surnyskiego i dyk. Stow. Kupców polski.

Dnia 17 b.m. odbędzie się w Warszawie w Minist. przemysłu i handlu, Konferencja producentów węgla celem obrózenia cen tego produktu.

Producenci są zmuszeni do tego kroku przytłaczająca konkurencja węgla g. Śląskiego.

Wczoraj wieczorem w sali rycerskiej na Zamku p. minister spraw wojskowych gen. por. Kazimierz Sosnkowski wydał obiad na cześć wojskowej misji francuskiej z szefem jej gen. Niesselm na czele.

LUNA

LUNA

Dziś premiera!

1-sza SERJA

Dziś premiera!

Niezwykłe sensacyjnego obrazu wytwórni Braci PATHE w New Yorku w 1 h serjach p. t.

„ŚWIĘTY TYGRYS”

Wspierał at w 7 aktach rozgrywający się na tle egzotycznym wschodnich Indji

w roli głównej **Ruth Roland** w roli głównej słynna

Niewidziana sensacja! Niezwykłe napięcie dramatyczne!

Orkiestra symfoniczna pod dyr. p. M. Chwata. — Passe-partout i bilety ulgowe ważne tylko do godz. 7-ej wieczór.

Codziennie o godz. 3 i pół po poł. w sobotę i niedzielę o godz. 2 po poł. przedstawienie dla młodzieży z tym samym programem.

Grand-Kino

Ostatnie 2 dni!

Obraz bez napisów!

„O honor córki”

z EDITH POSCA w rolach

i WERNEREM KRAUS głównych

Motto: Gdy burza tłucze w oknach szkła
oczekuj zła!

Dzielnia 36 „POLONIA-PALACE” obiady z 3 dań 200 mk. Dzielnia 36

Tragedja na Oceanie.

Zapatrzeni w europejskie, bliżej nas obchodzące sprawy, mało zwracamy uwagi na dalsze horyzonty, na odleglejsze kraje, gdzie tymczasem szykuje się burza, przygotowująca się kataklizm, przewyższający okropnościami nawet olbrzymi upust krwi wszechświatowej wojny.

Ten ponury koloryt ehmur, brzemiennych w epokowe wydarzenia historii, zaciemnił dzisiaj ciepłe fale Pacyfiku, po obu stronach którego drzemią wrogie sobie potęgi: Japonja i Ameryka.

O bogactwach Stanów Zjednoczonych, o ich flocie, o niezwykłej dzielności jankesów mamy blade wyobrażenie—natomiast Japonja mimo kultury niemal europejskiej, była i jest dla nas znakiem zapytania, zaś o siłach moralnych i materialnych Krainy Zachodzącego Słońca mamy pewne pojęcie, jeżeli przypomniemy rok 1904—powalenie rosyjskiego kolosa.

Dalej ta Japonja, sąsiadując wszędzie z angielskimi kolonjami zmusiła potężną metropole do dobrych i nawet w dobrze zrozumianym własnym interesie stosunków, do sojuszu obrończego—zaczepnego anglo—japońskiego.

Anglja bowiem też ma żale do potężnych Stanów. Kością niezgody jest tu marynarka amerykańska, dorównująca już dzisiaj niemal angielskiej, oraz kwestja Kanady niewąznicznie ciężającej dzisiaj ku Stanom, a popieranej w tym dążeniu przez wszystkie sfery amerykańskie, wyznające panamerykańską zasadę Monroego.

Ameryka dla Amerykanów! W wir walki toczącej się na peryferjach olbrzymiego Oceanu, została by bezwzględnie wciągnięta Europa tak Ameryka została wciągnięta do walki

europejskich.

Potężne starcie, między Ameryką i Japonją jest dzisiaj jedynie kwestją czasu i konferencja w Waszyngtonie oficjalnie ma na celu stan zapalny tych dwóch narodów usunąć a nieoficjalnie odciągnąć Anglję od niebezpiecznego dla Ameryki sojuszu oraz poszuk sprzymierzeńców w przyszłej wojnie ras.

Krótkowzroczna kupiecka polityka Angli, której działania mieliśmy już przyjemność doświadczyć w kwestji śląskiej, nie jest jednakże skłoną do należytej oceny żółtego niebezpieczeństwa i w konkluzji stawiając Stanom Zjednoczonym niewykonalne projekty zwolnienia tempa zbrojeń morskich, — prowadzi nieuniknienie do przyspieszenia nieobliczalnej w skutkach katastrofy.

Z drugiej znów strony Stany, stawiając Japonji nie liczące się z faktycznym stanem rzeczy warunki zwrotu Sachalinu, i polityki drzwi otwartych na Syberji oraz w Chinach którą naród japoński uważa nieodwołalnie za swój bezsporny Haterland, — tego rodzaju żądania napewno nie odwłoką chwili wybuchu.

Po stronie Stanów Zjednoczonych zadeklarowała się niewąznicznie Francja, co może mieć jednak pewne znaczenie dla Polski związanej militarnie ze swą południową siostrzą.

Jednym słowem konferencja waszyngtońska zapowiada się niezwykle interesująco i w konkluzji może przynieść światu zgoła nieoczekiwany nowy układ potęg ludzkich, aczkolwiek nie pozostawia najmniejszej wątpliwości iż antagonizmowi Ameryki z Japonją nie usunie wcale.

A. B.

Cukier Łośmierski

w każdej ilości w workach 100 kilo wych polecają hurtowo

Franciszek Glugla i S-ka

Łódź, ul. Piotrkowska 28.

KALOSZE

Amerykańskie

wysokie

dla pp. woźniców, szoferów, konduktorów policjanów stróży i t. p.

poleca hurtowo i detalicznie

Dom Handlowy

S. Bieliński i S-ka

Aleje Kościuski 17.

Telefon № 285.

D364

Kalendarze

humorystyczne ścienne, terminowe i bloki sprzedaje po n. cenach

Biuro Dzienników

W. Gajewskiego

Piotrkowska 103 Telefon 11-25 w podwórzu. Przyjmuje prenumeratę i ogłoszenia do wszystkich pism, po cenach redakcyjnych (225P)

Spór o granicę Wileńszczyzny.

Najbardziej palącą kwestią w polityce polskiej, jest obecnie sprawa Wileńszczyzny. Nie błąka to rzecz skoro postawiono ją bowiem na ostrzu noża i sam Naczelnik państwa przyjął ją tak głęboko do serca.

Dla tego też dajemy poniżej szczegóły, dotyczące tej ciekawej kwestji. Wyjaśniają one poniekąd obawy narodu i kłopoty rządu który nie może przecież postępować w ten sposób, aby zozwianie jej poszło na niekorzyść państwa.

Sfery, wypowiadające się za rozszerzeniem Wileńszczyzny tłumaczą w sposób następujący swoje stanowisko: Małe terytorjum Litwy Środkowej obejmuje powiaty wileńskie do gmin północnych, 3 gminy trockiego, święciański bez 2 gmin, oszmiański bez południowej części, razem 17 tysięcy km. kwadrat. Ludność zamieszkała na tem terytorjum liczy 487 tysięcy, z tego Polaków 333 tysięcy (68 proc.), Żydów 63 tys. (13 proc.), Litwinów 38 tys. (8 proc.), Białorusinów 31 tysięcy (7 proc.), innych narodowości 22 tys. (4 proc.). Wobec podania się ze względów oportunistycznych części Żydów za Polaków i napływu tych Żydów w ostatnich czasach, należałoby te cyfry zredukować w ten sposób, że Polaków jest faktycznie 66 proc., Żydów 15 proc., Litwinów 8 proc., Białorusinów 7 proc., innych 4 proc.

Sejm „małego terytorjum bojkotują Białorusini, Litwini, Żydzi i inni. Przy możliwej abstynencji także części Polaków (przypuszczają bowiem, że tylko 30 proc. Polaków weźmie udział w głosowaniu, ostatecznie do urny wyborczej stanie najwyżej 55 procent głosujących. Cała więc reszta, 45 proc., wobec zasadniczego bojkotu przez Żydów, Litwinów, Białorusinów będzie poczytana za przeciwników połączenia się z Polską. Nawet w razie jednomyślnej uchwały

„małego sejmiku“ za Polską zrównoważyłoby go te 45 procent, które prowadzą politykę na rzecz wielkiego sejmiku“ i przeciw Polsce, a więc na zewnątrz ta jednomyślność w wypowiedzeniu się sejmiku nie będzie miała znaczenia, albo będzie znacznie osłabiona.

Przy sejmie z całego spornego terytorjum, w granicach linii traktatu litewsko-bolszewickiego (z wyjątkiem Grodna, które zostało przez Ligę Narodów wyjęte ze spornego terenu, oraz części pozostawionych pod okupacją litewską i części powiatu wileńskiego i wilejskiego, które traktak ryzyk nadał Polsce), otrzymujemy następujące ustosunkowanie sił:

Ogół ludności 988 tysięcy, z tego Polaków 626 tys. (63 proc.), Białorusinów 152 tys. (16 proc.), Żydów 102 tys. (11 proc.), Litwinów 57 tys. (5 procent), innych 57 tys. (5 proc.). Wobec tego, że Litwini i Białorusini udział we wyborach wezmą, częściowa absencja nie będzie mogła być poczytana na rzecz bojkotu i negatywnego stanowiska w stosunku do Polski specjalnie jakiejś narodowości. Połowa Białorusinów opowie się za Polską, część Żydów ze względów ekonomicznych również oświadczy się za Polską, wobec czego w sejmie wielkim uzyska się za Polską około 75 proc. głosów.

Koła, zbliżone do Belwederu mówią, że jedną z przyczyn, które skłaniają Naczelnika Państwa do kategorycznego stawiania sprawy rozszerzenia terytorjum Wileńszczyzny, jest obawa przed najazdem wojsk kowieńskich na armię Żeligowskiego. Obawy te znajdują się w związku z odmową Niemiec ponoszenia kosztów utrzymania wojsk kowieńskich, wobec czego rząd kowieński skłonny jest do awantury militarnej, aby usprawiedliwić przed własną ludnością olbrzymie ciężary,łożone na armię.

za wprowadzeniem odrębnego statutu organicznego tak rozszerzonej Wileńszczyzny. Oczywiście i przy dwu powiatach wszystkie zasadnicze zarzuty przeciw takiemu zafatwieniu zachowują swą moc, wskutek czego wniosek ten nie jest przyjmowany poważnie.

W ciągu popołudnia i wieczora odbywały się narady stronnictw.

O godz. 4—ej odbyło się posiedzenie wspólne obu grup Centrum Narodowego (N. Chrz. Kl. Rob. i N. Chrz. Str. Lud.), na którym poseł Dubanowicz zdał sprawę z przebiegu narad. Utrzymano w całości stanowisko określone w onegdajszej uchwale N. Chrz. Str. Lud. W szczególności jako wytyczne przyjęto:

1 Centrum Narodowe nie zgodzi się na oderwanie powiatów już wcielonych do państwa.

2 Centrum Narodowe żąda bezzwłoczne go przeprowadzenia wyborów w obszarze zajętych obecnie przez wojska gen. Żeligowskiego.

Drugie stronnictwo, Związek Ludowo-Narodowy powziął następującą uchwałę:

„Sejmowy Związek Ludowo-narodowy, protestując przeciwko presji politycznej, wywieranej przez Naczelnika Państwa na Sejm, odrzucając bezwzględnie jego żądanie, by Sejm zgodził się na dokonanie przez gen. Żeligowskiego na terenie powiatów brasławskiego i lidzkiego wyborów do zgromadzenia delegatów ziemi wileńskiej, które opowie się za przyłączeniem ziemi wileńskiej do Polski lub nie. Sejmowy Związek Ludowo-Narodowy odrzuca to żądanie, jako zamach na najświętsze, a uchwałą Sejmu ustawodawczego już potwierdzone prawo ludności powiatów brasławskiego i lidzkiego, które stanowią część nierozdzielnej Rzeczypospolitej Polskiej.

„Sejmowy Związek Ludowo-Narodowy, trwając na swoim stanowisku przyznania szerokich praw samorządowych województwom w całym państwie, oświadcza się ponadto za przyłączeniem do przyszłego województwa wileńskiego nie tylko powiatów brasławskiego i lidzkiego ale także wilejskiego i dziśnieńskiego, przyczem jednakowoż zastrzega się z zasadniczego stanowiska prawnopanstwowego przeciwko poddawaniu sprawy tego przyłączenia specjalnemu głosowaniu ludności wymienionych powiatów, ponieważ o podziale administracyjnym Państwa Polskiego zdecydować władny jest wyłącznie Sejm Rzeczypospolitej Polskiej.

„Sejmowy Związek Ludowo-Narodowy domaga się natychmiastowego zarządzenia wyborów do zgromadzenia orzekającego w Wilnie wyłącznie na obszarze t. zw. Litwy Środkowej

Sejm i Naczelnik Państwa.

Sprawa Wileńszczyzny nie schodzi jeszcze dotąd z obrad stronnictw. Rząd wiedząc, jak za leży klubom sejmowym na utrzymaniu naczelnika państwa, wygotował wniosek pośredni, chcący ocalić choć część terytorjum dla Polski.

Pod wieczór pojawił się w Sejmie wniosek uważany jako pośredniczący i poddawany w porozumieniu z p. Naczelnikiem Państwa. Wniosek ten zamiast trzech i kawałka przydziela krakowskim targiem dwa powiaty, lidzki i brasławski do obszaru głosowania, oraz opowiada się

KRONIKA TYGODNIOWA

Epitet z rozbrajania Niemców. Zatrzymany pociąg. Pan Landrat z walizką. Czarna giełda. Niepotrzebne podnoszenie opłat pocztowych.

Cały kraj w ubiegłym tygodniu cieszył się niezmiernie, zwłaszcza w sferach wojskowych. Był to tydzień uroczysty niezwykle, trzecia rocznica rozbrojenia Niemców, trzecia rocznica na ziemi polskiej, z której usunięto wroga.

Rzeczywiście rozbrojenie i wyrzucenie Niemców z Polski przeszło nadwyraz pomyślnie, nawet w tych ziemiach, gdzie oni panowali od dawna, jak na Pomorzu i w Poznańskiem, nawet tam, gdzie już uważali ką b. królestwa kongresowego za własny.

Wszakże powiaty Częstochowski, Będziński i Olkuski mieli „dla wyrównania granic“ dołączyć do Prus. W Sosnowcu mieszkał jakiś szwab, jak się on nazywał nie pamiętam, ale wiem, że był „landratem“ i autorem owego projektu dołączenia do Niemiec Zagłębia Dąbrowskiego. Należał on do gruntownych hakatystów, Sosnowiec, to tylko krok przez Przemysłą, do byłego królestwa. Niemcy jeździli specjalnymi pociągami z Sosnowca do Katowic na obiad.

Kiedy nadszedł dzień 11-go listopada — tłum złożony z P. O. W., hakerzy i amatorów

ruszył po odbiór broni.

W tej chwili pociąg z dygnitarzami niemieckimi odchodził do Katowic. Każdy z nich wioził ogromny tobołek, w którym były zawinięte: słonina, masło, mąka i mięso, stanowiące codzienną kontrabandę niekontrolowaną w Katowicach.

Od dworca do Staro Sosnowickiej ulicy jest więcej niż 200 kroków. Więc przy przejeździe szedł pociąg już dobrym biegiem, gdy na maszynę skoczył młody, może ośmastoletni chłopiec i wydobywszy browning zawołał:

Ręce do góry! Maszynista usłuchał wezwania chłopiec parę wypuścił i zahamował pociąg.

Zbiegło się dość gapiów — aby przyjrzeć się całej historii. Chłopiec z brauningiem podchodził do drzwiczek i wypraszał pokolei: podoficerów, kaprali, oficerów, urzędników i miłych towarzyszy z biur, które również jak ich koledzy wiozły olbrzymie paki z żywnością, na czem zarabowały trzy razy więcej, niż im wypłacano pensji.

I pruscy podoficerowie i oficerowie różnych stopni pokornie opuszczali wagony. Pozwolono im udać się piechotą do Szopenic, a więc za ledwie kilkaset kroków przekraczali most na rzecz Czarnej Przemysły. — Cały pociąg cofnięto i tym sposobem uratowano go dla komunikacji wewnątrz kraju.

Naczelnik powiatu będzińskiego nie był w tym pociągu, i tym sposobem pozostał w Sosnowcu. Tymczasem granica Polska została

obsadzona.

Przedostać się przez nią było bardzo trudno, ale władze polskiej zajmując biura wydawały odpowiednie przepustki.

Landrat nie chciał czekać w Polsce, bo i pociąg jutro może być mniej bezpieczny niż dzisiaj. Począł zabiegać o przepustkę.

Prusac. — okupanci w lokalach swoich, porobili tak zwane korytka, które pod okienko podsuwali się interesanci.

Landrat stanął w ogonku, czekał kolejki, a gdy przyszedł do okienka aby zafatwić sprawę, urzędnik powiedział mu z miłym uśmiechem że się źle wybrał, bo sprawy tego rodzaju zafatwiają się w innym. I tak Niemca na sposób niemiecki, przepędzono od okienka.

Gdy nareszcie otrzymał przepustkę, postanowiono odesłać, ale koni wolnych nie było, a samochody zarekwirowały organizacje wojskowe.

Pan Landrat nieczekając na konie wziął walizkę w rękę i na piechotę umknął jak najspieszniej tam gdzie jeszcze rządziły władze niemieckie.

Trzeba było widzieć z jaką radością przyszedł most Czarnej Przemysły uwijając się co rychlej, aby warta nie zatrzymała go jeszcze.

Takich obrazków nie brak było w całej Polsce. Jak malcy rozbrajali żołnierzy, o tem nie potrzebujemy mówić, gdyż — wszyscyśmy własnymi oczyma oglądaliśmy.

Niemcy stracili głowę i pomimo że mieli wszystkie narzędzia — nie potrafili im du-

zaniechania wszelkiego przewlekania terminu ostatecznego i pełnego zjednoczenia się ziemi Wileńskiej z Rzeczpospolitą Polską.

Grupa Skulskiego postanawia. Klub N. Z. L. przeciwny jest rozszerzeniu terenu plebscytowego na Wileńszczyznę. „Przeciwny jest również przede wszystkim bity nad przyszłym ustrojem Wileńszczyzny przed wypowiedzeniem się wileńskiego Sejmu Orzekającego.

Oświadczają natomiast za niezwłoczne dokonanie wyborów, na terenie zajętym przez gen. Żeligowskiego, do Sejmu Orzekającego.

Klub Mieszczański przyłącza się do głosu stronnictwa Skulskiego.

Klub katolicko-ludowy oświadcza się przeciw dołączeniu polskich, przez Sejm przyłączonych powiatów.

N.P.R. na dwóch krzeselkach usadawia swoją część ciała:

Nie sprzeciwiać się woli ludności wileńskiej — a więc wcielić Wileńszczyznę, ale uniemożliwić przesilenie na stanowisku Naczelnika państwa.

Klub pracy konstytucyjnej przysięga stanowisko kompromisowe rządu Polskie Stronnictwo Ludowe (Witosowcy) lęka się przesilenia, głosuje za rozszerzeniem obszaru głosowania.

Odstępuje więc dwa powiaty polskie. Stańczycy będą za rozwiązaniem dobrym. Ale Naczelnik państwa musi zostać P. P. S. oświadczyła się za kompromisem rządowym. Dalsze narady były prowadzone w sobotę 12 u pana Marszałka Trapczyńskiego.

Smutne są to rzeczy, jeżeli własne krwią zdobyte i do Polski przyłączone obszary dobro wolnie chce rząd nasz poświęcić dla nieznanych bliżej celów. (6)

Odezwa do społeczeństwa łódzkiego.

W niedzielę 13 listopada odbędzie się na rzecz „Domu Starców” Chrześcijańskiego Łódzkiego Towarzystwa Dobroczynności kwesta, w której wezmą udział przedstawiciele wszystkich warstw społeczeństwa łódzkiego. Członkowie i członkinie Komitetu wiele wkładają pracy i trudu, a czynią to z gorliwością, gdyż poznawszy wielki niedostatek tej instytucji, czują się w obowiązku w imię miłości bliźniego dopomóc jej, pomysł św. Cypriana: „Pokiecie uczynili jednemu z tych braci moich najmniejszych miłosci uczynili” (Mat. XXV—40).

Dzisiaj w trzecią rocznicę powstania państwa rozgrywa się nowa walka, nie tak zasadnicza jak pierwsza, ale również potrzebująca zwycięstwa.

Ta walka z państwem polskim rozpoczęła czarna giełda zpowianowana z giełdą mi całego świata i powiązana z nim wspólnym interesem.

Giełda ta poczęła śróbować obce dewizy i doszła do tego, że marka z dniem każdym bniżała się coraz więcej.

Tymczasem jednego dnia dokrecała szrubą całą mocą rekła. Skończyło się szkoderstwo marce polskiej. Puryce w strach wpadli S.P.K. Kasa Pożyczkowa zawalona jest ludzmi napraszającymi się ze srebrem i złotem. Czarna giełda pracuje w pocie czoła, aby tylko coś ocalić.

Po zatem jeszcze szrubują markę na czarnej giełdzie z pewnym rezykiem, aby coś ocalić. Ale policja ma na tych szachrajów dobry sposób, wyłapując ich.

Donoszą nam z Krakowa, że policja rozpoczęła oblężenie na tamtejszej czarnej giełdzie. Plon był wyśmienity.

Wśród giełdźiarzy powstała na widok policji straszna panika. Większość z nich usiłowała się ułotnić, chcąc ocalić siebie i resztki swego mienia.

Mimo to zdołano ująć kilkudziesięciu

Zaiste pomocy tak potrzeba; zbliża się sroga zima, brak opał, chleba i najniezbędniejszych środków do życia.

Znajac ofiarnosc i czule serce Szanownych Łodzian na bratnią niedole, zwracam się do wszystkich mieszkańców naszego grodu prosiac dla tych starców o pomoc. Dawajcie, a będzie wam dane” (Łuk. VI—38)

Z najdrobniejszych ofiar powstanie wielka

całość, która zabezpieczy na pewien czas i oszczędnych i o uszczonych, otrze niejedną łzę, osłodzi ostatnie chwile dogasającego życia.

Ratujmy tych, którzy kiedyś pracowali a dziś ręka ich niezdolna jest do pracy!

Ks. W. Tymieniecki
Biskup Łódzki

Najpilniejsza kwestja.

Pisaliśmy już kilkakrotnie o potrzebie zajęcia się demobilizowanymi oficerami i żołnierzami, ale z dniem każdym sytuacja staje się groźniejsza, cięższa i bardziej powikłana, początkowo bowiem ludzie zdemobilizowani mieli jeszcze trochę grosza dziś ten grosz się wyczerpał, zostają więc zupełnie na bruku bez mieszkania, bez środków do życia.

A jednak przecież rząd i naród cały powinni o tych ludziach pamiętać, otoczyć ich opieką, dać możność do egzystencji.

Cały szereg artykułów napisaliśmy, aby wcześniej poczęto o tej sprawie myśleć, ale był to groch ościane miotany.

Dzisiaj redakcja ponownie wzywa naród o zajęcie się tą kwestją, zajęcie gorliwe natychmiastowe wszystkich filantropijnych towarzystw i związków.

Wiemy, że położenie Łodzi w tej chwili jest bardzo smutne. Zastój ogólny odbija się na kieszeniach jej mieszkańców, sytuacja robotników ciężka. Urzednicy i oficyaliści również w krytycznych znajdują się warunkach, mimo to my nie możemy tej kwestji demobilizacji puścić mimochodem, lub przejść nad nią do porządku dziennego.

Demobilizowany żołnierz lub oficer zasługuje na to, żeby ojezwna dala mu wśród swoich synów odpowiednie miejsce.

Zajmując się tą kategorią ludzi bezdomnych musimy podzielić ich na dwie grupy.

Pierwsze miejsce należy się tym co służyli na froncie, co brali udział w bitwach i tych, co spełniali służbę w kraju w biurach wojskowych.

Tamci muszą iść przede wszystkim w pierwszej linii, bo w biurze obsługującego wojskowego można traktować narówni z każdym urzednikiem, którego uwalniają w braku pracy przy pewnych kulturalnych zwyczajach, to jest wymówieniu odpowiedniemu.

Szli jednak urzednicy z biur i interesów na front. Przysięgano im wtedy, że gdy powrócą, otrzymają te same posady, tymczasem wracają i posad tych niema wcale! bo je

zajął kto inny, zajęli ją tacy, co zarobione pieniądze obracają jeno dla siebie — mając byt zapewniony w domu.

Redakcja w tej kwestji otrzymuje cały szereg listów, pisanych przez żołnierzy i oficyerów. W jednym z takich listów p. Stanisław Liszowski Graniczna 6, pisze do nas.

„Gdzie byłem, szukając posady, wszędzie zbywają mnie obietnicami — tymczasem w biurach zajęły miejsca panienki zamożnych rodziców, którym zarobek służy na rozmaite drobnotki, często nawet zbyteczne”.

Trudno rugować kobiety, potrzebujące zajęcia, boć to jest jedno i to samo, czy ten czy ów obywatel ma głód cierpieć, ale przecież panienki zamożnych rodziców, lub te, gdzie ojciec i często matka warabia, mogą bodajby chwilowo ustąpić miejsca tym najbardziej potrzebującym.

Kończąc list zapytuje się autor, czy można na potem winić takiego człowieka, jeśli się wykołoi?

Nietylko jednak od oficyerów, ale i od żołnierzy otrzymujemy podobne listy, pełne gorczy i żalu.

Co parwa, oile nam wiadomo, to za pośrednictwem związku umieszczano kilkunastu ludzi na wsiach, ale protektorzy ich anrazili się tylko potem na wymówki.

Ulokowani na wsi żołnierze, zamiast pracować, zaczęli agitację przeciwko pracy. W Sieradzkim i Łaskowskim namawiali oni dworską służbę, aby przed 8-mą rano nie wychodziła w pole, chleba razowego jeść nie chcieli, tak, że trzeba się było jak najrychlejsz z niemi rozstać.

miejsca demobilizowanemu oficerom. My wiemy, że wśród dobrych znajdują się ludzie ze spaczonymi pojęciami, że to za normę poczytać nie można, a tymczasem po wsiach poszedł słuch zły i dla tego dzisiaj jest znacznie trudniej ulokować zdemobilizowanych żołnierzy.

Wracając się do sprawy demobilizowanych musimy przyznać, że tym razem położenie jest o wiele gorsze. Oficer nie pójdzie do robót rolnych, trudno mu też znaleźć odpowiednie zajęcia na wsi lub w małym miasteczku.

Wskutek tego zbierają się z całej Rzeczypospolitej ci, demobilizowani w przemysłowych ogniskach, szukając tu oparcia.

Ci, którzy przybyli do Łodzi i Warszawy na samym wstępie zaskoczeni zostali brakiem mieszkań. Co robić? gdzie głowę złożyć? — Nastrecza im fktów żydowskie hotele w których spis razem w jednym pokoju po kilka osób, płacąc za jedną noc po 400m. Czyż to na długo wyplacona i m za trzy miesiące pieniądze wystarczą?

Czyby w takich okolicznościach nie przyszedli kolegom koledy z pomocą, czyby nie zaoferowali kawalerzy oficyerowie kątu w swoim pokoju choćby na krótki czas, dopóki taki się nie ulokuje nie znajdzie posady.

Takie adresy możnaby złożyć w ekspozyturze dla zdemobilizowanych w zarządzącego ekspozytura, który również już kilka odezwo pomiescił w pismach zachęcając instytucje przemysłowe i miejskie, aby przyszyły z pomocą demobilizowanym, dając im u siebie zajęcia.

Oto, jak się przedstawia kwestja niesłychanie ważna — kwestja długu, który zaciągnął u żołnierzy na froncie naród musi go spłacić i to jak najrychlejsz.

Już w poprzednich artykułach nawoływaliśmy oto, aby rząd pozostawił miejsca wolne na kolejach dla zdemobilizowanych.

Uważamy, że na razie możnaby s ofice

czarnogieldźiarzy których osadzono w aresztach. Przy przytrzymanych znaleziono wielkie sumy pieniężne w obcych walutach, przeważnie w dolarach, frankach i funtach szterlingach.

Tak się zakończyła owa afery w Krakowie. Powoli jednak zdobędzie się policja na dalsze wylapywanie tych robaczków toczących młody organizm polski.

Dosyć tej rozkładowej roboty najlepiej bić w to co najwięcej cierpi — a więc giełdźiarza po kieszeniach.

Zarobił on tyle że te niewielkie sumki, które zostaną przelane do kasy państwa nie wiele go zubożą. Niechże jednak będą przykładem że nie dzieje się bez odpowiedniego wynagrodzenia — dobrym dobro złym — zło wypłaci całą należność.

Pisma doniosły, że poczta polska ma zwiększyć opłaty od 7 grudnia. Jesteśmy temu przeciw każda bowiem podwyżka opłat państwowych wywołuje zwroćkę na innych polach. Dlatego nie pożądanym byłoby, aby ta zwyczajka miała bodźca w Państwie. Dosyć chyba tych zwyczajek! Tem więcej dzisiaj, gdy społeczeństwo ma zapłacić wielką daninę.

XX

rów zrobić. Wiele szkół powszechnych. Nauczycieli tych brak. Po kursie dwutygodniowym mógłby zająć takie stanowisko demobilizowany, aż do czasu póki się awansu lepszego nie doczeka. Byłaby to piękna rola i mogłaby przynieść plon bogaty.

Uposażenie pisarzy gminnych jest już tak znaczne, że narazie i te pozycje można

by było obsadzić oficerami.

Na kolejach brak pomocników naczelników stacji, gdyż dla skromnej pensji ucieka wielu z tej służby. Ile posad, można by zaoferować wojskowym.

Tym sposobem dałoby się rozlokować część ludzi, którzyby choć na razie mieli kawałek chleba. Reszta szukałaby miejsc w Sej-

mikach, magistratach i innych instytucjach. W tej chwili jednak powinni się zająć w kraju cały szereg towarzyszy, którzyby tę sprawę ujęli w swoje ręce.

Zołnierz i oficer z frontu muszą znaleźć miejsce. Słyszeliśmy nawet, że zamożniejsza panią sama dobrowolnie chcą ustąpić.

R. R.

Wszystkim, którzy raczyli odprowadzić na miejsce wiecznego spoczynku zwłoki

s. t. p.

Zofji Odyńcowej

niniejszym składają z głębi serca płynące „Bóg zapłać“

360B

MAŻ I SYN.

Podziękowanie

Wszystkim tym, którzy oddali ostatnią posługę

s. t. p.

Marji Antoniny Urbanowicz

a w szczególności Sz. Duchowieństwu, Tow. Chóru sumowego św. Krzyża i chóru sumowego N. M. P. Zgromadzeniu Cechu Maistrów Tokarzy, oraz krewnym, znajomym składa serdeczne „Bóg zapłać“.

348D

Rodzina

KRONIKA.

— 0 —

— Ograniczenie sprzedaży alkoholu.

Dnia 8-go b. m. zjawila się u pana marszałka sejmu deputacja stołecznych organizacji naukowych i społecznych w osobach prof. dr. Alfreda Sokołowskiego, rektora uniwersytetu warszawskiego dr. Jana Mazurkiewicza, prof. wolnej wszechnicy dr. Zofji Daszyńskiej - Gołińskiej i dr. Rafała Radziwiłłowicza.

Deputacja złożyła panu marszałkowi pismo treści następującej: „Wobec projektu zmiany ustawy z dnia 23-go kwietnia 1920 r. o ograniczeniach w sprzedaży napojów alkoholowych w kierunku dopuszczenia do zupełnie wolnego obrotu i sprzedaży napojów alkoholowych z zawartością 4 proc. alkoholu zamiast 2 i pół procent, jak określała dotychczas przytoczona ustawa — w imieniu stowarzyszeń naukowych i społecznych mamy zaszczyt zwrócić się do wysokiego sejmu, z prośbą o utrzymanie powyższego postanowienia bez zmiany.“

Do złożenia prośby naszej skłania nas poczucie wielkiego niebezpieczeństwa dla szerokiej mas ludności, które wyniknie z dopuszczenia do sprzedaży bez ograniczeń napojów alkoholowych o procentie alkoholu wyższym po nad 2 i pół. Przyszłość narodu, jego zdrowie fizyczne i moralne oraz sprawa istotnego jego dobrobytu stanowiąc powinny nakaz bezwzględny przy decydowaniu sprawy zwalczania wielkiej klęski społecznej, jaką jest alkoholizm.“

Pismo to złożone zostało w imieniu następujących organizacji: Związek Harcerstwa Polskiego (podpisał gen. Haller), Towarzystwo przeciwgruźnicze (prof. dr. A. Sokołowski), towarzystwo psychiatryczne (Rek. Mazurkiewicz), towarzystwo Neurologiczne, towarzystwo walki ze zwyrodnieniem rasy, Polska Macierz Szkolna, Kursy dla dorosłych, Narodowa organizacja kobiet, Centrala klasowych związków zawodowych w Polsce i wiele innych. (3)

— Danina dorobkiewiczów wojennych.

W kołach poselskich rozeszła się wiadomość, jakoby minister skarbu, dr. Michalski opracował nowelę do ustawy o daninie przymusowej, dotyczącą pociągnięcia do daniny osób, zubożonych na wojnie. Podobno podciągnąć chce p. Michalski pod daninę świeżych nabywców nieruchomości i posiadaczy kapitału ruchomego. Jako jeden ze środków do oceny majątku ruchomego stosowana ma być przysięga manifestacyjna. Poza tym opracowany jest podobno pod kierunkiem p. Michalskiego projekt ustawy przeciw uprawnionemu handlowi walutami i spekulantom walutowym. Projekty powyższe jak, słyhać, p. Michalski w dniach najbliższych wnosi na Radę Ministrów

— Z Czerwonego Krzyża Młodzieży.

Codziennie w biurze Czerwonego Krzyża przy ul. Piotrkowskiej nr. 96 i p. w godzinach od 6 do 7 wiecz. dyskutują członkowie Komitetu Czer. Krzyża Młodzieży w celu udzielania informacji w sprawach organizowania kół Cz. Krz. Mł. przy szkołach powszechnych i średnich (9)

— „Wolna Mysł Wolne Żarty“

Wyszedł nowy 28 numer, zawierający satyrę polityczną nowy monolog Antka z Balut' plotki z zagadki łódzkiej kuplety o druciarzu P'epiczku, z patriotyczne arje i przepowiednie, oraz aktualne kawały łódzkie w karykaturach „obrona mniejszości narodowych w Anglii Żelugoniak w łódzkim lokatorze pomieczy chłopani“

— Zawiedziona Łódź

Rząd hiszpański wyznaczył jako nagrodę za ułatwienie aresztowania zabójców ministra Dato milion pesetów, co według obecnego kursu stanowi 2 miliony marek niemieckich morderców poszukiwanych aresztowano w Berlinie, przeto nagroda ta przypadnie funkcjonariuszom policji berlińskiej

A jednak byliśmy przekonani, że przejadą szczęśliwie przez Niemcy skryją się u nas i nasza kryminalna policja miała nadzieję, że to samo jej wypadnie Tymczasem stało się inaczej

Miljonówka.

Wczoraj wylosowano w Warszawie nr. 8,266003.

Teatru miejskiego.

W niedzielę dn. 13 | 11 21 r. Teatr Miejski daje po cenach popołudniowych o g. 3 pp. „Na anie“, sceny z życia mełow ludu rosyjskiego Maksyma Gorkija, Wiecz. o godz. 8 m. 15 cieszące się stałym powodzeniem „Wilki w nocy“ Tadeusza Rutnera.

— U wojskowych — ewangelików.

W nadchodzącą niedzielę d. 13 b. m. przy ewangelickim kościele garnizonowym na lotnisku Mokotowskim odbędą się wybory „wojskowego kolegijum kościelnego“. W skład jego wejdą ewangelicy duszpasterze wojskowi z urzędu, oraz 6 oficerów i 6 szeregowych z wyboru. Wybory odbędą się bezpośrednio po nabożeństwie. Prawo głosu mają jedynie wojskowi — ewangelicy.

Tegoż dnia uruchomiona będzie w świetlicy tegoż kościoła bezpłatna herbaciarnia.

— Nadużycia w łódzkim Puzappie.

Komisja likwidacyjna łódzkiego oddziału Puzappu wykryła przy przeglądaniu rachunków, poważne niedokładności. Po bliższym zbadaniu zakwestjonowanych pozycji doprowadziło to do aresztowania kierownika łódzkiego Puzappu p. Szymańskiego, który bratu swemu ziemianinowi w Łasku sprzedawał otreby po 3 mk. za funt w czasie gdy cena rybkowa wynosiła przeszło 40 marek za funt.

Ponadto stwierdzono, że w tajemniczy sposób znikły 2 wagony maki deputatowej dla urzędników.

Ondręcz Szymańskiego, aresztowano urzędnika Puzappu Kurnatowskiego i dwóch jeszcze innych urzędników.

— Na Koło Opiek szkolnych.

W niedzielę, dnia 13 listopada, o godz. 4 po poł. w lokalu, Meisk. Univer. Pow. Wodny Rynek 44, p. Zalewski wygłosi prelekcję „Jednolitość szkoły powszechnej, a szkoła średnia“. (6)

— S. p. prof. Andrzej Lipski.

Dn. 8 b. m. zmarł w szpitalu Przemienienia Pańskiego po dokonanej operacji s. p. prof. Andrzej Lipski.

Urodzony w r. 1853 w Józefowie Lubelskim, po ukończeniu gimnazjum w Lublinie i wydziału filologicznego na Uniwersytecie Warszawskim, jął się do pracy pedagogicznej, której pozostał wierny niemal do ostatniej chwili życia. Wykładał kolejno w gimnazjach w Pinczowie, Gzeczowie, Radomiu w Łodzi i Warszawie.

Na tem odpowiedzialnem stanowisku s. p. Lipski wytrwał lat blisko 40, pozostawiając wśród licznych następców swych uczniów pamięć nie tylko najlepszego nauczyciela — wychowawcy, lecz i nejjacniejszego człowieka i bywatela — Polaka. (6)

— Spirytus dla aptek.

Cenę spirytusu dla aptek, mimo ustawicznych starań kół aptekarskich, ustanawia Ministerstwo Skarbu najwyższą taką samą jak dla fabrykantów wódek i likierów i t. p.

Jeśli publiczność zwykła tej szalonej dotąd nie poczuła, to tylko dlatego, że aptekarze płacąc od 15 września za litr spirytusu mk. 1,200, do tej pory i zez przeciąg prawie dwóch miesięcy musieli takować recepty po dawnej cenie spirytusu — 500 mk. za litr Ministerstwo Zdrowia bowiem nie zdołano opracować dotąd nowej taksy apt. uwzględniającej to podwyższenie spirytusu. (6)

— Minister spraw wewnętrznych.

Minister spraw wewnętrznych przyjmuje interesantów w środy, piątki i soboty od g. 12—1 pp. Podsekretarz stanu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w poniedziałki, wtorki i czwartki od g. 11—1 pp.

Dyrektorowie Departamentów przyjmują interesantów codziennie od g. 11—1 pp.

Komunikat.

— Akademia ku czci św. St. Kostki.

W poniedziałek dn. 14 listopada o godzinie 7-ej wieczorem w sali „Domu Ludowego“ (Przejezd 34) odbędzie się uroczysta Akademia ku czci patrona Młodzieży św. Stanisława Kostki, na którą złożą się: deklamacje, śpiew, muzyka oraz obraz sceniczny w 4 ch. odsłonach „Bernadeta“ — wystawiona siłami członków Stowarzyszenia Młodzieży polskiej.

— Sprostowanie.

W numerze 271 „Rozwoju“ ukazała się fototeka p. t. uparty sędzia, w której powiedziano, że p. Natanson Wiżo, sędzia, jakoby był nie usposobionym dla polaków, że wyrażenie to po bliższej informacji jest sprzeczne z ogłoszeniem powyżej wymienionym. (6)

Więści z kraju.

FARYZEUSZE.

Ze Lwowa donoszą:—Wbrew zapewnieniom „Wperedu“ dowiadujemy się, że biskup Kocyłowski wyjechał do Warszawy do nuncjusza papieskiego z memorjałem, w którym chce wykazać, że „duchowieństwo unickie nie ma nic wspólnego z komunistami we Wschodniej Małopolsce. Przy tej sposobności chcą poruszyć również sprawę Wschodniej Małopolski.

PORAZKA METROP. SZEPTYCKIEGO.

Wśród sfer lwowskiego społeczeństwa rozeszła się wiadomość o zupełnym fiasku wyprawy metropolity Szeptyckiego w sprawie Galicji Wsch. na Zachód.

Wedle tej informacji Briand miał oświadczyć, że Francja sprawę polsko-ukraińską w Małopolsce Wschodniej uważa za sprawę wewnętrzną Polski. Premier miał przytem wyrazić życzenie, aby spór ten został uregulowany w drodze wzajemnego porozumienia się między Polską, a Ukrainą bez uciekania się do interwencji obcych. W takim razie ukraińcy mogli uzyskać poparcie Francji. Dalej miał Briand oświadczyć, że ukraińcy mogą się zawieść, licząc na poparcie Lloyd George'a.

Dziwno—dodaje nasz korespondent — że mimo tylu dowodów niesympatii dla swoich wpartych pomysłów wśród sfer decydujących rusini wschodnio-galicjacy nie ustają w hałaśliwej robocie i w ten sposób gorzej wikłają stosunki ze społeczeństwem polskiem.

Hrusz.

WSZEDZIE TYLKO NIE UNAS.

Wędrowni po biurach krakowskiej Dyrekcji Kolejowej agent jednej z firm miejscowych, proponując kupno gotowych ubrań wełnianych do wybrania wiecej niż 13 tysięcy marek, na spłaty ratami. Jeżeli się zważy, że te same ubrania jeszcze niedawno sprzedawały po 50 tysięcy i jeżeli podkreśli się fakt niebywale od wybuchu wojny możliwości spłacania ratami, można dojść do przekonania, że nadchodzą lepsze czasy.

Z drugiej strony jednak inni kupcy wykazują tendencję w ten sposób, że wywieszają na oknach wystawowych napisy, zapowiadające zniżkę cen, a rzeczywistość jednak ceny utrzymują w dawnej wysokości. Na tem tle doszło już do wielu awantur, i wkrótce krakowska notuje wiele skarg publiczności.

LITWACY W WOŁOMINIE.

W Wołominie pod Warszawą osiedliło się świeżo około 4000 żydów z Rosji, którym nie wolno mieszkać w Warszawie, mimo że w niej ciągle przebywają, mając ułatwioną komunikację.

Specjalny komitet, utworzony w Warszawie przez żydów polskich, pomaga tym żydom rosyjskim, dla których otworzyli piekarnię wydającą codziennie 40 pudów chleba po niskiej cenie. Założono tam też sklep spożywczy i zakupiono tanio ziemniaki.

W 5 domach otwarte będą dla tych przybyszów warsztaty rzemieślnicze.

Słowem, żydzi rosyjscy urządzają się na dobre i to wygodniej, niż żydzi, miejscowi.

ROCZNICA ZWYCIESTWA WE LWOWIE.

Ze Lwowa komunikują: Komitet pomnika „Orląt“ urządza przez cały tydzień obchód w rocznicę uwolnienia Lwowa od inwazji ukraińskiej.

KATASTROFA KOLEI POD LWOWEM.

Wczoraj rano zdarzyła się w Gródku Jagińskim pod Lwowem katastrofa kolejowa. Minowicie, pociąg osobowy nr. 32, wyjeżdżający ze Lwowa o godz. 3.50, najechał wśród zamieci śnieżnej na stacji Gródek, wskutek nieuwagi nastawienia zwrotnicy, na parowóz pociągu towarowego nr. 77, który przełaczał wozy na dworcze. Oba parowozy wjechały na siebie. Wóz słuźbowy, znajdujący się za parowozem, w którym jechała partja konduktorów mająca objąć służbę w Przemyślu, uległ zdruzgotaniu. Nadto dwa wozy zostały uszkodzone. Również zostały lekko uszkodzone dwa wozy pociągu towarowego i oba wykołowały się.

Wskutek katastrofy zginął konduktor Krzyształowicz, zaś drugi doznał ciężkich obrażeń wewnętrznych. Maszynista, palacz i trzech konduktorów ciężko ranni, 11 innych konduktorów lekko kontuzjowanych. Z podróży została nieznacznie ranną jedna kobieta.

Wskutek zatoru zatrzymane zostały w Sądowej Wiszni tak pociągi pociągów pociągów z Krakowa i Warszawy, jak również osobowe. Ruch został podjęty dopiero wieczorem.

Specjalna komisja lwowskiej dyrekcji kolejowej, która wyjechała na miejsce katastrofy, stwierdziła, że urząd ruchu nie ponosi żadnej odpowiedzialności, ponieważ parowóz pociągu towarowego przełaczał wozy bez jego wiedzy. (1)

JASTRZĄB NIE GOŁĄBEK.

W poniedziałek przed sądem okręgowym w Sosnowcu odbyła się rozprawa karna o zbrodnię szpiegostwa na rzecz Niemiec, gdzie współnik Teodora Gołębka, kierownika niemieckiego biura wywiadowczego, niejaki Wilhelm Panicz, były sierżant armii gen. Hallera, ikazany został na 5 i pół lat ciężkiego więzienia i po odciernieniu wspomnianej kary na wydalenie z granic państwa.

Aresztowanie Gołębka jak i całego jego „sztabu“ dokonał kier. defen. per. Korman. Gołębek, szpieg niemiecki, zwabiony do Polski, został zaarrestowany i odstawiony do sądu w Sosnowcu. Po przedstawieniu mu szeregu świadków i przedłożeniu dowodów — przyznał się do kradzieży planów operacyjnych powstańczej grupy „Wschód“, które sprzedał niemieckiemu sztabowi generalnemu za wysoką sumę. Gołębek przyczynił się do utraty ważnych pozycji nad Odrą i w wysokim stopniu wpłynął na niepowodzenie chwilowe oręża powstańczego.

Następnie zdradza dokładne szkice hotelu „Lomnitz“, mieszczącego w sobie biura polskiego komisariatu plebiscytowego i otr. muje kierownictwo niem. biura wywiad. na G. z Śląsku, skąd promieniuje swoimi wywiadami na pograniczu polskiem. Solą w oku był mu „Związek byłych powstańców“ i jego zacni wodzowie. Układa szatański plan ich zgładzenia z okazji imienin jednego z przywódców. Przez ostrzeżenie jednego z funkcjonariuszów dowiedziano się o znajdujących się dwóch fiaskach wódki, zaprawionych silną trucizną. Plan się nie udał. Spodziewamy się, iż ręka sprawiedliwości dosięgnie zbrodniarzy, jak dosięgła już jednego zasłużona kara.

Ofiary.

- Na obronę Wileńszczyzny.
Kosiński 300
- Na tablicę dla poległych.
Muszyńska mk. 600, A S mk. 1000, Sochańska mk. 500, Krawczyk mk. 100, Bezimiennie mk. 1000, Baer mk. 1000.
- Na pomoc powracających chrześcijan polaków w Rosji.
Pracownik mleczarni „Switezianka“ za niestawienie się do pracy mk. 1500, bezimiennie mk. 5000.
- Na żołnierza polskiego.
Stolarz mk. 1000 w sprawie karnej nr. 143 | 24.

Armia sowiecka na stopie pokojowej

Czytamy w „Gońcu Krakowskim“: Armia sowiecka wyszła już z okresu walk rewolucyjnych wewnętrznych i wojny z Polską. Obecnie widać już staranie upodobnienia jej do armii państw zachodnich. Podkreślić przytem trzeba dbałość władz sowieckich o armię. Znikają pojedyncze grupy obdartych, bosych, włóczących się bezkarnie czerwonoarmiejców, natomiast coraz częściej spotyka się żołnierzy nieźle ubranych, dobrze odżywionych i zaopatrzonych. Znaczący też już pewne udyscyplinowanie pojedynczych oddziałów.

Rząd sowiecki zwracał większą uwagę na zaopatrzenie i utrzymanie swojej armii. Ale i w tej dziedzinie następuje likwidacja dotychczasowego systemu. Gubernialne komitety partyjne wojskowe, które do tej pory decydowały o organizacji i wyszkoleniu armii, tracą wpływ na nią. Organizacja armii powraca do dawnych form, pułku, brygady, dywizji, a dyslokacja pojedynczych jednostek bojowych została uniezależniona od gubernij. Gubernialnym komitetom wojskowym pozostały jeszcze tylko funkcje ewidencyjne i mobilizacyjne.

Odpadają też ciągle z armii elementy komunistyczne, które po wojnie przechodzą

do roboty organizacyjno-gospodarczej. To też rozpada się jednolitość armii czerwonej, gdyż przepaść między szeregowymi krasnoarmiejcami jako elementem przejściowym, — a zawodowymi podoficerami, wciąż rośnie. Wszelkimi też środkami stara się kierownictwo komunistyczne ratować swój wpływ na armię, która przecież staje się coraz bardziej podobna do dawnej — dzięki przedewszystkiem zespołom oficerskim z carskiej armii.

Przemiana tego oblicza armii sowieckiej napawa kierowników rządu moskiewskiego poważną troską, jak to widać z mowy Trockiego na niedawno odbytym zjeździe organizacji polityczno-oświatowych. Trocki stwierdza, że rewolucja nie zdołała zwyciężyć swiata, nawet w najkrytyczniejszym dla niego okresie najmniejszej odporności państwowej „burżuazji“, w dobie żywiołowych masowych wstrząśnień rewolucyjnych i krachów gospodarczych. Obecnie też już nie widzi możliwości, aby rewolucja mogła jednym ciosem wrzucić posady swiata. Przewiduje więc walkę długą, systematyczną i uporczywą. — I tembardziej, że „burżuazja“ nie obawia się już bolszewizmu i gotuje się nawet wejść w porozumienie na podstawie ekonomicznej z bolszewikami. Decydującym czynnikiem w tej długiej, z okresów składającej się walki, ma być czerwona armia, która w stosownym czasie ma rzucić na szalę przeważające „wartości“. Z tego też ogólnego, międzynarodowego stanowiska rozpatruje zadania sowieckiej armii. Wzywa więc do powstrzymania maso-

wej ucieczki kierowniczych sił komunistycznych z armii, podnosząc konieczność wychowania żołnierza w duchu komunizmu, przy czem sam przyznaje, że agitacja wśród wojska znalazła niemal do zera.

Wykreślając plany wychowania żołnierza, główną uwagę zwraca przedewszystkiem na „realność tego, co istnieje na ziemi, poczynając od Polski i Rumunii“. Domaga się wydania broszur o Polsce i Rumunii, celem wszczepienia w armię zawczasu nienawiści do tych dwóch najbliższych „nieprzyjaciół“ Rosji sowieckiej. — Wbrew dotychczasowej tradycji sowieckiej, szeroko mówi o potrzebie uprzywilejowania dowódców — i pozyskania dowódców dawnej armii.

Jak z tego widać, bolszewizm rosyjski i tutaj wszedł już na drogę zdecydowanego kompromisu i dąży do obrony władzy i wpływu przy pomocy ustępstw na rzecz żywiołów niekomunistycznych. Niemniej jednak charakterystycznym jest, że Trocki w dalekiej przyszłości odsuwa wypełnienie przez czerwoną armię zadań ogólnorewolucyjnych, natomiast bardzo wyraźnie akcentuje wrogi stosunek do Polski i Rumunii. Hasła ogólnej rewolucji i „walki o sprawiedliwość“ oczywiście są i dla Trockiego muzyką nieskończonej odległości, atoli pod płaszczykiem „wielkiej idei“ łatwiej ukryć mniejsze zapędy ku zburzeniu spokoju i porządku najbliższych sąsiadów.

Przemysł i handel

— 0 —

— Cłoda warszawska.

4 1/2 Lisy ziemskie — —	Dolary St. Złd. 3950 4050
2 1/2 „ zima za 100 m. —	Marki niem. — —
5% „ m. Warsz. — —	Franki franc. — —
6% „ obl. m. Warsz. 1917	„ „ szwaj. — —

Czeki i wpłaty.

Belgia 265	Londyn 16 160
Berlin 14. 25 14 65	Nowy Jork. 3850 4050
Gdańsk 14 15	Paryż 260 -275
Praga 41 51	Wiedeń 66 65

Akcje:

Bank hand. 1900	Ostrowiec 4600 4500
„ „ Dyskont. — —	Rudzki 1900 1925
„ „ Kredyt. 2550 2650	Starachowice 4100 5225
„ „ Zjed. z. pol. 950	Zyrardów 50500 51000
Cukier 19250 19300	Borkowski 1175
Dziewo 1475 1525	Żegluga 1310 1.05
Lilpop. 2790, 2775	Jabkowscy 1275
	Nafta 217 2050

— Łódzka giełda nieurzędowa 12 bm.

Z powodu soboty giełda łódzka była prawie nieczynna.

Notowania:

Mk. niem.	17	—
Franki franc.	27,5	—
Dolary	4060	—
Funty	15500	—
Kor. aust.	0,68	—

— Towary do Włoch.

Zakazany dotychczas przywóz z Polski do Włoch szeregu towarów, które powyżej wymienimy, został obecnie dozwolony, lecz tylko na czas ograniczony. Są to mianowicie następujące towary: wyroby perfumeryjne i mydła pachnące, koronki, tiule i tkaniny haftowane, lniane, bawełniane, wełniane, jedwabne i dywany wełniane; meble, ramy i inne wyroby z drzewa; wyroby ze skóry; kapelusze damskie; wódki i likiery; wyroby szklarskie, złoczone i srebrne; pióra ozdobne, naturalne i przerabiane.

Handel z zagranicą.

W Ministerium Przemysłu i Handlu odbywają się pod przewodnictwem p. Ministra Strasburgera konferencje w sprawie organizacji handlu zagranicznego. (6)

— Niewypłacalność Niemiec, a zwyczaj marki niemieckiej.

Berlin Dzienniki omawiają ostatnią zwyczaj marki niemieckiej przypisując wiadomościom, które były w obiegu na giełdzie, iż Niemcy powołując się na artykuł 235 Traktatu Wersalskiego zwrócili się do Anglii z prośbą by powiadomiła Komisję Odszkodowawczą, iż połozenie finansowe Niemiec nie pozwala im na zapłacenie raty w terminie płatności t. j. 15 stycznia. Wskutek tego zapytania komisja Odszkodowawcza, która przybyła do Berlina, wzięła pod uwagę możliwość udzielenia Niemcom ułaskawienia w formie zwłoki albo potyczki.

Wiadomości wywołały w odczuciu w prasie francuskiej wzburzenie. Twierdzi ona, iż wogóle jest wątpliwe, czy Niemcy będą płaciły. Jeśli nie będą płaciły, wówczas będzie Francja musiała w ich miejsce płacić. (1)

NA MARGINESIE.

Kurs marki:

Tragedja w dwóch aktach

napisał

Zakcell Marka.

Osoby: Kupiec i kupujący.

Rzecz się dzieje w dowolnym sklepie

Lodzi.

Akt I

Kupiec: Gatunek prima „sorta”. Z zamkniętymi oczyma kupię.

Kupujący: Kiedy bardzo drogo.

Kupiec: Cóż robić panie dobrodziej, marka niemiecka 62, dlatego drogo.

Kupujący: Ale ten kurs to dopiero dzisiaj — Pan po tej cenie towaru nie kupował.

Kupiec: Tak, jest dobrodziej, kupowałem taniej, ale ja przecież muszę tak sprzedać abym mógł kupić drogie niemieckie marki no i towar....

Kupujący: Z westchnieniem wyjmuję „jasne kościuszki” i płaci.

(Zasłona spada)

Akt II

w tym samym sklepie miesiąc później.

Kupiec: Gatunek pierwsza „sorta”, zamkniętymi oczyma kupię.

Kupujący: Kiedy bardzo drogo.

Kupiec: Co robić panie dobrodziej, za graniczne towary wszystkie drogie.

Kupujący: Ale przecież dzisiaj kurs marki niemieckiej zaledwie 10! Przypominam się panu że miesiąc temu przy kursie 62 za markę niemiecką była ta sama cena.

Kupiec: Tak jest łaskawy panie, to te jak wyprzedamy towary sprowadzone przy kursie 62, to „wtedy” cenę zniżymy!

Kupujący: Z westchnieniem wyjmuję „jasne kościuszki” i płaci.

(Zasłona spada)

A S.

OGŁOSZENIE.

Podaje się do wiadomości, że na Ogólnem Zebraniu Członków III Łódzkiego Towarzystwa Pożyczkowo — Oszczędnościowego, Konstanyńska 53, w dniu 22 maja 1921 roku uchwała, nakazująca likwidację tegoż Towarzystwa. Na mocy powyższej uchwały zawiadomiono o tem Radę Spółdzielczą przed Min. Skarbu, dnia 5 listopada 1921 r. dokonano odnośnego wpisu w rejestrze Handlowym Sądu Okręgowego w Łodzi i pod skutkami prawa, wzywa się:

1. Wierzycieli i wkładców do zgłoszenia swych pretensji w ciągu 6 ciu miesięcy od daty ogłoszenia.
2. Dłużników do pokrycia swych należności względem Towarzystwa w ciągu 3-ech miesięcy od daty ogłoszenia.

Interesanci zgłaszać się mają w sprawach III Łódz. Tow. Poż. Oszczęd. do lokalu tegoż Towarzystwa, ul. Konstanyńska 53, w sobotę od godz. 5 i pół do 7 ej po południu.

KOMISJA LIKWIDACYJNA

III Łódz. Tow. Poż. Oszczęd.

J. KRENC, ST. ELZUROWICZ, J. HEAŁAJ

A. KALINOWSKI, A. KOWALCZYK.

361B

5 Prośb.

do naszych Sz. Klientów w sprawie likwidacji obuwia w „Merkatorze”

- 1) Nie bierz więcej, niż jedną parę obuwia — drugą możesz sobie kupić w sklepie;
- 2) Nie przychodź kilkakrotnie kupować po jednej parze: nie Ty jeden pragniesz mieć tanie obuwie na zimę;
- 3) Nie kuś nas „zakupem hurtowym po znaane niższej cenie”, bo Cię zadowolimy w ciągu jednej minuty. Rzetelni kupcy niech pozbędą się obawy przed „rujnującą ich konkurencją”. Likwidacyjny zapas nasz jest na to zbyt szczupły a wyprzedajemy go tylko tym, na bardziej upośledzonym: **nauczycielom, urzędnikom i robotnikom;**
- 4) Przymierzaj raczej całą godzinę, niżbyś miał nieogładać, płacić i zabierać;
- 5) Z personelem, obsługującym Cię z całą uprzejmością i oddaniem, prowadź pogawedki głównie o obuwie, zaś o pogodzie etc. wobec oibrzmiwego u nas ruchu — odłóż na później.

Dom Handlowo-Przemysłowy

„MERKATOR” Piotrkowska 84.

Ska z ogr. odp.

367D

Telefon 887.

Piece i kuchnie

kaflowe przenośne, dające 70% oszczędności opału; drzewiczkowe hermetyczne, piecyki szlifowane i zwykłe, blachy ruszty, oraz wszelkie wyroby piecowe i kuchenne poleca:

Fabryka drzewiczek hermetycznych

Piotra Ławacza w Końskich

Skład w Łodzi ul. Sienkiewicza 80.

Hurt i detal. Wyrób własny. Ceny zniżone.

356D

Zawodowa Szkoła kroju, szycia i robót ręcznych A. Kopydłowskiej

Łódź, Piotrkowska 154.

Kurs kroju, szycia, pasowania i modelowania. Uczennice otrzymują świadectwa.

Kurs wszelkich robót ręcznych, słoju, robót irebiłowskich

Inteligentstwa, rysunków i wycinanek.

Zapisy od 10 do 1-ej. Dla pracujących kursy wieczorowe

z wyjątkiem papieru

Dr. Feliks Skusiewicz

ul. Andrzeja 11.

Choroby skórne i weneryczne

godziny przyjęć od 9—11 od 5

i pół, p. p. Panie do 5.

3675B

CASINO

Dziś i dni następnych.

CASINO

Ze złotej serii obrazów p.

000000

Ze złotej serii obrazów p. t.

„CZŁOWIEK BEZ NAZWISKA

SERJA 4

SERJA 4

„ZŁOTY POTOP”

Dramat w 6-ciu aktach, zaczerpnięty z życia poszukiwaczy złota

HARRY LIEDTKE i MARY CHRISTIANS w rolach czołowych.

Początek przedstawień o godz. 4.30 w soboty i niedz. o g. 3 ej, Passe-partout ważne tylko na pierwsze seanse.

ODEON

Tylko jeszcze dziś i jutro!

ODEON**Uroczą LEDA NOVA**

w swej najnowszej kreacji 6-aktowym dramacie p. t.

Za kulisami książęcego dworu

Początek przedstawień o godz. 3-ej.

Wtorek 15 listopada premiera!

Wtorek 15 listopada premiera!

„ŚWIĘTY DJAMENT” I-sza serja

najwybitniejszego amerykańskiego obrazu ostatnich czasów p. t.

„Królowa dolarów”

372D

w 5-ciu serjach.

w 5-ciu serjach.

W roli tytułowej premjowana amerykańska piękność **Pearl White**.**Kino - POPULARNE**

Konstantynowska 10.

Szatani Zagłady

2-ga seria.

W lochach księgarni.

Szkoła Rysunkowa

Jerzego Lemana

Nawrot 8, m. 8,

(227P)

Zapisy w poniedziałki i czwartki od 5 do 7 w.
Przy szkole jest oddział rysunków technicznych.**Nafta i benzyna**

Ceny stale na składzie ul. Wólczańska № 126

313B3

Mieszkania.

Dom mieszkalny Przejazd 61 zostanie wykończony wiosną przyszłego roku. Reflektanci na mieszkania zechcą się zgłosić w biurze „ARBORU”, Kilińskiego 122, w godz. 11 do 1 przed 15 listopada r. b.

318D

LECZNICA CHOROBY ZĘBÓW**Lekarza-dentysty H. PRUSS**

145 PIOTRKOWSKA 145

na plombowanie oraz wprawianie
opłata podług taryfy**Umeblowanego pokoju**

poszukuje int. młody człowiek. Zapłaci za kilka miesięcy naprzód i posiada własny opał. Oferty pod „Paryż” do Red. Rozwoju. 355D

Dr. S. KANTOR

specjalista chorób wenerycznych i skórnych.

ul. Ewangelicka 2. Godz.

przyjeść od 9-2 i od 6-8

Panie od 5-6. 32P

Dr.**O. ALTENBERGER**CEGIELNIANA 81
choroby nosa, gardła, uszu
od 10% — 11%, i od
4% — 7. wiecz.**KALOSZE**oryginalne amerykańskie z pogrubionym obcasem na flanelce, jedynie trwałe w **Magazynie Uniwersalnym** w Sienkiewicza PIOTRKOWSKA 44
Kalosze letnie męskie, damskie oraz dziecięce od mk. 1000. (284K1)
Rękawiczki oraz swetrywell do 50 proc. taniej!**Jabłka na pudry.**ceny przystępne
Ulica Andrzeja róg Kościuszki № 36.
w piwnicy. 314B**Potrzebny****kucharz - rutynowany**do mleczarni „SWITEZIANKA”
ŁÓDŹ, PIOTRKOWSKA 83.

Zgłaszać się osobiście, od 10 rano do 5 p.

59

W „SCALI“

ul. Cegielniana 18

wtorek 15, środa 16 listopada

Dwa występy

całkowitego zespołu (30 osób)

BALETU

Teatru Wielkiego
w Warszawie

Halina Szmalcówna, Helena Bekert,
Piotr Zajlich, M. Kulesza i inni.

Cały corps de ballet.

Kapelmistrz teatru Wielk. w Wars. M. Rudnicki.
Bilety w cukierni p. Gostomskiego od 11-2 i 5-9

Lecznica lekarzy specjalistów,
PIOTRKOWSKA № 17, (drugie podwórze).

8-9	chirurgja	dr. Manteufel
8-9	bad. moczu, krwi plwo.	dr. Mieloszko
9-10	choroby dzieci	dr. Ziegler
9-10	oczu	dr. Sartiński
9-10	nosa, gardła i uszu	dr. Goldberg
10-11	wewnętrzne	dr. Nowicki
10-11	nosa gardła i uszu	dr. Altenberg
11-12	weneryczne i skórne	dr. Butkiewicz
12-1	wew. (płuc i serca	dr. Osiecki
12-1 1/2	chirur. i kobiece	dr. Artykiew.
1 1/2-2 1/2	nosa, uszu i gardła	dr. Czajlicki
1 1/2-2 1/2	kobiece	dr. Jasieński
1 1/2-2 1/2	nerwowe co4z.	dr. Starzyński
1-2 1/2	skórne i wener.	dr. Skusiewicz
2-3	oczu	dr. Michalski
3-4	chirur. i kobiece	dr. Marks
3-4	wewn. i dzieci	dr. Jankiel
3-4	nerwowe pon. sr. pięt.	dr. Mittelstaet
3-4	nosa, uszu, i gardła	dr. Altenberger
3-4	chirurgja	dr. Jasieński
4-5	oczu	dr. Karnicki
4-5	wener. v. zne i skórne	dr. Stawowczyk
4 1/2-5 1/2	wewnętrzne	dr. Libiszowski

UWAGA: Lecznica otwarta codziennie prócz świąt
Porada 300 mk. Operacje i opatrunki wszelkie
go rodzaju — od amowy. 1157K

Pierwszorzędny długoletni
zakład krawiecki damski

J. Moszkowicz
ul. Zawadzka № 22
front 1-sze piętro,
(dom własny)

przyjmuje wszelkie zlecenia w zakresie krawiectwa
damskiego wchodzące
— z punktualnym i akuratem wykonaniem. —
Najnowsze fasony francuskie i angielskie
Specjalny dział dla robót futrzanych.

„MARGOT“

PIOTRKOWSKA 64.

Poleca na sezon jesienny:

Wielki wybór **sweatrow wełn. i jedw.**
Bluzki jedw. i etam. włóczkowe
Haiki, szlafroki

Staniczki, fariuchy,
Pończochy, chustki,
Bieliznę dams.

Suknie domowe i wizytowe.
Chustki czysto wełniane jesienne
i zimowe. Ceny przystępne.

Roważna instytucja poszukuje

2-4 pokoi

odpowiednich na biuro w śródmieściu.
Pośrednictwo pożądane.
Oferty sub „Poważna Instytucja“
do adm. nin. pisma.

Szmechel i Rozner

Łódź, Piotrkowska 100, Filja 160.

OKAZYJNIE TANIO

Palta damskie
z dobr. weluru 22000 — 17500

Suknie damskie
z dobr. szewiotu 6500 — 5500

Garnitury męskie 24000 — 18000
z kamgarnu 38000

Jesionki męskie 28000 — 22000

Chustki
wełniane zimowe 12 | 4 8250 — 7500

Paletka dla chłopców 9000 — 5000

Garnitury dla chłopców 7000 — 6000

Paletka dla dziewcz. 10600 — 9000

Podaje do wiadomości Sz. Klienteli, że przyjmuje zamówienia na

Cukien

po cenach fabrycznych
Teodor Wagner Łódź,
Piotrkowska 101 Telef. 591.
Handel cukru od 1931 roku.

Bukowniki

nowszej konstrukcji do tarcia koniczyny wypożyczają

N. PREISS i S-ka

Środa, fabryka maszyn

Telefon № 38

(Wielkopolska)

Potrzebni chłopcy z kaucją

do roznoszenia gazet w okolicy Górnego rynku. Zgłaszać się do „Rozwoju“.

UCZELNIA PRAKTYCZNEJ HANDLOWOŚCI

KAROLA S PAWEŁA RINA KAROLA S

KSIEGOWOŚĆ gruntownie i praktycznie
STENOGRAFJA najłatwiejszego systemu
Wszelkie nauki handlowe
Języki

Dr. Artur Banasz,
urolog.

(Choroby nerek, pęcherza
dróg moczowych, choroby
czka)
przyjmuje od g. 5 do 7
Moniuszki № 11.
33-K-6

Kupuje meble

dywany i maszyny do szycia
intra garderobę i sprzęty domowe
A. WAJCMAN Dzielna
19 w sklepie.

Radzę wszystkim
kupować towary tylko p. f.

„Najtańsze Źródło“

Ceny niższe.

bo w mieszk. przyw.
Łódź DZIELNA 34.

Płótno białe Bostony
Płótno kol. Szewioty
na wyspy Sukna
na pościel Kory
Cajgi różne Barchany
Chustki Flanela
Surówki i podszewka

Ceny specjalne dla koopa
ratyw, kótek i sklepów.
Hurt.—Detal.

Na wypłate

dwaj mezik i damskie
Ch. Markowicz i S-ka
Piotrkowska 37. podwórko
002-K

Obiady

gospodarskie wydaje się na
miejscu i na miasto.
ORLA 23, m. 22, prawa oficyna
piętra.
2926

Doktor Medycy.

Eug. Zeligsonowa

powróciła
przyjm. ul. 6 SIERPNIA 1
(Benedykta) od 11-5
Chor. kobiece, skórne i wener.
(kobiety), Masaż ginekologiczny
Usuwanie włosów z twarzy
elektrolizą.
№ 215 W. U. Z. d. 51, X. 1921r.
396B

Palta

damskie kosztują teraz
17,500, suknie 5,500, du-
ze zimowe chustki 7500
paletka dziecięca 5000 i
9000. Garnitury męskie
18000, 24000
SZMECHEL i ROZNER
Łódź, Piotrkowska 100,
Filja „ „ 190.
329B

Dr. K. Karnicki

choroby oczu
przyjmuje od g. 6-7
Piotrkowska 165,
6168W

Wyśmienitą p r a w d z i w ą pastę do obuwnic

„DOBRALIN“

wyrabia j e d y n i e Teofil Palczyński,
Łódź, Nawrot Nr. 43.

(281P)

PACZKI codziennie świeże

F C U K I E R N I A F
- JÓZEFA PIĄTKOWSKIEGO -
Plac Wolności 4. 352E

Drukarnia „ROZWOJU“

przyjmuje obśladanki
na wszelkie roboty drukarskie.

Errebre ogłoszenia:

Kupno i sprzedaż:

A.A.A. Kupuję futra, zakłady karakulowe, tokowe garderobę, bieliznę, dywany, meble, maszyny do szycia, placę najlepiej Wólczńska 43, Chrzanowicz. 3572-00

A!A! Kupię meble dywany futra garderobę bieliznę maszyny do szycia placę najwyższe ceny Łaznik Benedykta 28 i 3 2817-7

A.A.A. Kupuję meble dywany futra garderobę bieliznę placę najlepiej Wólczńska 43, Chrzanowicz. 3189-1

A!A! Meble sypialne stołowe szafy łóżka stoły krzesła wieśniackie oraz inne sprzedaje Piotrkowska 108 Przedziecki 3558-0

A.A.A. Meble różne z kilku pokojów wyprzedam tanio Piotrkowska 201-4 2 piętro front 3090-8

AA Kupuję meble, dywany, maszyny do szycia, garderobę, sprzęt domowy. Placę najlepiej Benedykta 43 M. Neuman, p. n. w. -1

A Meble różne biurko lustro zegar wyprzedam tanio Piotrkowska 225-3 front 2909-2

Dony sprzedaje od 500 tys. do 18 milionów i przyjmuje do sprzedania Piotrkowska 284-31 oficya 3042-2

Do sprzedania dwie szafy lustro dwa łóżka i biurko wiadomości Kracza 4-19 3149-7

Do sprzedania kredens i bufet sklepowy stoliki marmurowe krzesła wieśniackie firmy Thonet, wiadomości Milsza 24 w sklepie 3141-1

Dom murowany z dużym placem i ogródkiem w środkmie kilka łazienek wolnych od ochrony lokatorów z przyczyną nagłego wyjazdu sprzedam na tychmiast za 5 milionów wiadomości ul. Tarowa 27-47 oficya 3167-1

Kupię kotną kółkę iad z kocię tam zgłosić się do portjera bo. e u Manteuila 3102-5

Łódzka drewniane i automat muzyczny do sprzedania Sienkiewicza 23 mleczarnia 3173-2

Maszyny do szycia damską i męską sprzedam Aleksandra Drowska 19 zakład mechaniczny 3133-3

MASZYNY do pisania. Kupno i sprzedaż reperacje, taśmy. Nauka pisania na maszynach. Ado. I Goldberg Andrzeja 1 n c 3677-2

Okazyjne sprzedam paito suberynowe na watalinie z kolnierzem karakulowym i inną brania Przejazd 69-13 od 3-5 3180-1

Palto karakulowe nowe długie jest do sprzedania Nawrot 41 skłaa pa ieru 3174-2

Rower do sprzedania tania ul. Andrzeja 47 2 piętro m 6 3156-1

Rower wyścigowy B S A i motocykl firmy Puch 40 S sprzedam tania Pańska 34-7 3161-2

Rower w dobrym stanie sprzedam Roman Rzgowska 63 3146-1

Sprzedaje zaraz Urama Cegielniana 54 Fokowe eleganckie turo rondie sagany mieziane giridony elegencki kredens z 54 lustrami bufetem aparatem piwnym szklankami bombki restauracyjne 11 marmurowych 40 drewnianych stolików dla restauracji cukierni 3179-2

Sprzedam salonik meblony Smodny bielizniarkę z lustrem szatę łóżka dwie koldry dywa nowe stół biurko Rzgowska 31 u gospodarza 3153-1

Sklep spożywczy z pokojem i kuchnią elektryczną oświetleniem sprzedam z powodu wyjazdu Nowo-Zarzevska 31 3145-1

Sprzedam mleczarnię z dobrym lokalem elektryczną oświetleniem z całym urządzeniem z powodu wyjazdu Konstanyowska 79 3145-1

Sprzedam sklep ul. Sieranewicka 20 3130-1

Sprzedam sklep ul. Słowiańska 79 3139-1

Sklep kolonialny przy nim dwa pokoje wraz z całym urządzeniem i meblami jest do sprzedania z powodu wyjazdu ul. Pańska 16 3163-3

Sklep kolonialny duży rogowy bez mieszkania do sprzedania oferty do a ministracji Rozwoju Mk pod 100,00 3144-2

Sprzedam kłocę do studni gotowe oraz przerabiam studnie i reperuję szybko i akuralnie już 500 marek taniej od lokcia Zakład studniarski Rzgowska 141 Witczak w Chojnach 3070-2

Sprzedaje gospodarzki majątki od 2 milionów do 20 Piotrkowska 284-51 Górny Rynek 3043-2

Sklep spożywczy do sprzedania Konstanyowska 80 3120-2

Zamienię sklep z mieszkaniem na mieszkanie prywatne i sprzedam urządzenie sklepowe sklep spożywczy Targowa 15 3175-2

Różne:

A.A.A.A. Obrączki ślubne gwarancja za złoto od 8,00 marek para pierścionki koleżki zegary zegarki duży wybór ceny niższe Jan Piatek Brzezińska 10 przy sklepie zakład reperacyjny 3013-8

A!A!A! Na wyplat towary na damskie i męzkie ubiory fanele surówki płócienka i firanki Kilińskiego 40-1, ul. p. 6 15 i 20 5000-2

Akuszerka Maria Kubicka przyjmuje, Piotrkowska 199 m 14 3514-7

Akuszerka Pipinowa Piotrkowska 132-14 Dla pań przyjezdnych pokój. -3

Akuszerka Nowakowska Dz. el. na 34 przyjmuje od 9-1 2-c. co. 11 dzień 2790-6

Biurolistka poszukuje posady posiada świadectwa i poważne referencje Gdanska 21-6 3158-2

Boza bala z rogami do odebrania za zwrot kosztów Poudnowa 68 3178-3

Krawaty p. zymuje do roboty przerabiam stare Cegielniana 65 3152-1

Mrawcowa poszukuje szycia w c. o. och. prywatnych oraz przyjmuje do domu Gdanska 21-6 3154-2

Mieszkanie jest do wynajęcia Remont na własny koszt. Wiadomości u stróża St. Zarzevska 7 3107-1

Pokójumeblowany z utrzymaniem do wynajęcia Oferty sub „J. J.“ 3165-5

PO ANGIELSKU mówić i korespondować naczyć się można na kursach W. S. Jesienia w hotelu Manteufel Zachodnia 45 Pod kierownictwem byłego szefa sekcji zagranicznej departamentu oświaty Stanów Zjednoczonych Nowa metoda stosowana z powodzeniem przez cztery lata we własnej szkole w Chicago przez obecnego kierownika kursów. Klasy nie iczne Oplata przystępna znajomość angielskiego popłaca. Korespondenci angielscy są najlepiej płatnymi pracownikami w Polsce Zapisy otwarte od czwartku 10 listopada Kursy rozpoczynają się 15 listopada 3111-1

Pies biały w złote lisy z obrozą zajął Odprowadzi za nagrodą Benedykta 49 Obrzód 3128-1

Pokojuumeblowanego poszukuje w śródmieściu młoda nauczycielka Oferty do Rozwoju pod Nauczycielka 3132-1

Po. u. znik lekarz weterynarii poszukuje ładnieumeblowanego pokoju może z utrzymaniem da deput. Oferty Rozwoju dla Lekarza weterynarii. 3172-1

Złaząca potrzebna do mleczarni przyjdza 6-go Sierpnia 1 3172-1

Uczeń VI klasy poszukuje staż. Oferty pod Stancja 3166-1

Wprywatnym domu obady wyjąje Wólczńska 163 w ogrodzie lewa strona 3119-3

Zaginął pies szczeniak białypodpalony czarny leś Odprowazić za nagrodą Słowiańska 6 i p. sio mieszki 3160-1

Zagubiono dokumenty

Zabur Stanisława Piotrkowska 27 zagubił paszport rosyjski wydany w Piotrkowie 3151-1

Gotel Bolesław Suwalska 16 zagubił kartę bezterminowego urlopu wyd. w Warszawie 313-28

Gotel Bolesław Suwalska 19 zagubił kartę bezterminowego urlopu wydany w Warszawie -1

Ważne dla Pań!

zwracam uwagę iż są już na składzie w wielkim wyborze jesienne i zimowe towary na damskie i męskie ubrania, kostiumy, płaszcze, suknie, bluzki, szlafroki i ciepła bielizna, również płótna białe i kolorowe, na białe i pościel fartuchy podszewki chustki i pończochy. Ceny najniższe. PIOTRKOWSKA 55

M. Bryl, w podwórzu, 3 wej 19K52

KUPUJĘ

brylanty złoto, srebro perły, diamenty, stare zęby, garderobę placę ceny najwyższe. Konstanyowska 7, prawa oficyna, I piętro, Z. Milich;

Ignacy Kowalski zagubił kartę bezterminowego urlopu wydaną w P. K. U. w Łodzi 3136-1

Kaczmarek Stefania zarubiła paszport niemiecki wydany w Łodzi Ludwiki 35 3163-2

Na koleje żelaznej Sosnowiec Kuluszki skradziono portfel zawierający paszport niemiecki wydany w Łodzi na imię Walerj na Kasperski-go oraz kartę zwolnienia wydaną przez N. K. W. P. G. Si Dowództwo Oddziałów Destrukcyjnych -2

Przybut Władysław Skłodowa 16 zagubił kartę bezterminowego urlopu wyd. w Łodzi 3101-8

Zagubiono patent na sprzedaż skóry na rynku S. Barchart Głowna 24-11 3129-1

Zaginął pies toksterjer z obrozą na szyi N 1560, Upraszam o łaskawy zwrot Piotrkowska 73 Waisiak czorca 3157-1

CENA OGŁOSZEN PRZED TEKSTEM I W TEKSCIE — 90 mk. ZWYCZAJNE — 40 mk. NEKROLOGI — 50 mk. KOMUNIKATY — 60 mk. DROBNE OGŁOSZENIA — 5 mk. ZA WYRAZNAJMNIEJ 50 mk. DLA POSZUKUJĄCYCH PRACY — 4 mk. OGŁOSZENIA ZAMPEJSCOWE 50 PROC. DROŻEJ, ZA-GRANICZNE 100 PROC. DROŻEJ. Stronica przed tekstem i w tekście dla ogłoszeń podzielona na 6 lamów, za tekstem 5 lamów. w tekście i przed tekstem przyjmujemy ogłoszenia i nekrologi na 2, 4, i 6 lamów. ARTYKUŁY bez oznaczenia honorarium uważa Redakcja za bezpłatne. Można zamawiać „Rozwój“ w Zgierzu u p. Lacha, w Pabjanicach u p. Zatorskiego ul. Zamkowa. Każda nowa podwyżka obowiązuje już przyjęte ogłoszenia od dnia zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia.